

ТАЛАБАЛАРНИНГ МАСОФАВИЙ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШ МАЛАКАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ПРИНЦИПЛАРИ

Ширинова Феруза Атхамовна

Ўзбекистон Халқаро Ислоҳ Академияси

Чет тиллар кафедраси катта ўқитувчи, (PhD)

Тел.: 99 305 77 73

feruzashirinoval2@gmail.com

Ушбу мақолада олий таълим талабаларининг мустақил фаолиятини ташкиллаштиришда педагогик шароитларни инобатга олган ҳолда инновацион муҳитни яратиш билан таълим самарадорлигининг ошиши ва талабаларнинг чет тили ўрганишларига инновацион ёндашиш ҳақида айтилади.

[Таянч сўз ва тушунчалар: масофавий таълим, мустақил ўқув-билув фаолият, узлуксиз таълим, интенсив ишлаш, индивидуаллашган ёндашув, Moodle масофавий таълим тизими, электрон ҳужжатлар.](#)

ПРИНЦИПЫ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ ДИСТАНЦИОННОГО САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ СТУДЕНТОВ

В данной статье обсуждается необходимость повышения эффективности образования путем создания инновационной среды, с учетом педагогических условий организации самостоятельной деятельности студентов высших учебных заведений и инновационного подхода к изучению иностранных языков у студентов.

[Ключевые слова и понятия: дистанционное обучение, самостоятельная учебная деятельность, непрерывное образование, интенсивная работа, индивидуальный подход, Moodle система дистанционного обучения, электронные документы.](#)

THE PRINCIPLES FOR DEVELOPING DISTANCE INDEPENDENT LEARNING SKILLS OF STUDENTS

[In this article is described some samples for organizing students autonomous learning in pedagogical circumstances, it is also mentioned to increase educational efficiency and motivate students learning English which related to their profession](#)

with forming innovative atmosphere. Distance learning plays an important role to improve learning English autonomously of the medical and pharmaceutical students.

Key words and concepts: distance teaching, autonomous learning, continuing education, intensive working, individual approach, Moodle distance teaching system, electronic documents.

Бугунги замонавий жамият интеллектуал бойликнинг асоси ҳисобланадиган “инсон капитали” учун чет тилларини эркин билиш, чет тилларини ўзлаштириш ижтимоий заруратга айланди. Мамлакатимиз таълим тизимидаги ислохотлар таълим-тарбия жараёнларини бошқарув механизмларини такомиллаштиришни, яъни таълим сифати ва самарадорлигини ошириш, ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ва замон талабларига мослаш, мамлакат таълим стратегиясининг миллий модели билан уйғунлаштириш каби лойиҳаларни амалга оширишни тақозо этмоқда. Дарҳақиқат, талаба-ёшларни рақобатбардош мутахассислар сифатида мамлакат иқтисодиётини ўстиришга мақсадли тайёрлаш бугунги куннинг асосий талабидир. Хусусан, халқаро тиллардан бирини мулоқот даражасида эгаллаш, оғзаки ва ёзма нутқни ўқув дастури талаблари доирасида тушуниш, ўз фикрини чет тилида баён этишга билим ва малакаларни эгаллаш бугунги кунда ҳар қандай касбий фаолиятида асосий кўрсаткич ҳисобланади. Шу боис, бўлажак кадрлар жаҳон цивилизацияси ютуқлари ҳамда дунё ахборот ресурсларидан кенг кўламда фойдалана олишлари, халқаро ҳамкорликни ривожлантиришлари учун ва мулоқотни ривожлантиришлари учун шарт-шароит ва имкониятларни яратиб бериш бугунги кунда олий таълим муассасаларининг асосий вазифаларидан бирига айланди. Тил ўқитишга ихтисослашмаган олий таълим муассасаларида, хусусан, тиббиёт-фармацевтика йўналишида чет тилини ҳам мулоқот тили сифатида, ҳам касбий-соҳавий тил сифатида ўргатилиши глобаллашувни тезлаштиришнинг энг муҳим омилларидан бири ҳисобланади. [1].

Жаҳоннинг етакчи олий таълим муассасалари профессорлари билан ҳамкорликда ишлаш, инглиз тилини ўқитишда янги замонавий ёндашувларни йўлга қўйиш имконини берди. Мамлакатимиздаги нофилологик инглиз тили билиш даражаси турлича бўлган талабаларнинг таҳсил олиши дарсларни дифференциаллашган, индивидуаллашган таълим принципларига асосланиб ташкил қилиш, талабаларнинг мустақил ўқув-билув фаолиятига ҳам шундай ёндашишни тақозо этади. Бундай вазиятда педагог талабалар даражаларини

узлуксиз ва интенсив ишлаш орқали тенглаштира олади, бунда эса масофавий таълим воситалари қўл келади. [2]. Нофилологик йўналишлардаги олий таълим муассасалари талабаларининг касбий-соҳавий инглиз тилини билиш даражаси таълим жараёнидаги асосий муаммолардан биридир. Таъкидлаш керакки, инглиз тилини соҳавий ўрганиш нафақат талабалар, балки, ўқитувчилар учун ҳам ўзига хос муаммолар туғдириб келган. Ушбу муаммоларни ҳал қилишда масофавий таълим тизимидан фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлади. Бу шундан далолат берадики, олий таълимнинг тиббиёт йўналиши таълим жараёнини тиббиётга оид материаллар билан тўлдириш орқали келажакдаги тиббиёт ходимларининг самарали фикрлашини шакллантириш, шахсий интеллектини ўстиришга, келажакда масъулиятли касбларда фаолият юритишлари жараёнида мустақил фикрлаш ва мустақил фаолият олиб бориш кўникмаларини ривожлантиришга олиб келади”[3].

Муаммонинг нақадар долзарблиги келажакда рақобатбардош кадрларни тайёрлаш ва ўқув жараёни давомида уларни соҳавий инглиз тили билим, кўникма ва малакаларини шакллантиришда мақсадли ўқитишга йўналтирилган лойиҳаларни ишлаб чиқиш муҳимлигини кўрсатади. Ушбу фикрларнинг далили сифатида О.В.Налиткинанинг “олий таълим муассасаларининг нофилологик йўналишларида талабаларнинг мустақил ўқув-билув фаолиятларини ташкил этишда интернет ресурсларини ўз ичига олган ўқув-услугий мажмуадан фойдаланиш, талабаларнинг билим даражаларини тенглаштиришга соҳавий чет тилига йўналтирилган коммуникатив компетенциясини шакллантиришга мустаҳкам замин яратади”. Масофавий таълим тизимида асосланган соҳавий чет тилини ўқитишда дастлабки эътибор берилиши керак бўлган жиҳат таълимни мақсадли лойиҳалаш принципларидир. Бунда инглиз тилини ўқитишдаги жараённи махсус мақсадларда йўналтирилганлиги, соҳага оид терминлар билан бойитилганлиги, соддадан мураккабликка қараб бориши, вазифаларни бир-бири билан узвий боғлиқлиги, осондан қийинга қараб тузиш каби тамойиллар қўйилади. Маълумки, инглиз тилини ўқитиш учун замонавий технологияларни излаш ва татбиқ қилиш бир қатор ҳолатларга боғлиқ. Биринчидан, анъанавий тизим бўйича инглиз тилини ўқитишнинг самарадорлиги кўп жиҳатдан ушбу тилни билиш даражасига қўйиладиган талабаларга жавоб бермайди. Шу билан бирга, анъанавий усуллардан фойдаланмасдан туриб янги техникани қўллаш бир қатор қийинчилик ва тушунмовчиликларни келтириб чиқаради. Инглиз тилини соҳавий ўқитишда масофавий таълим тизимидан фойдаланиш

самарали ва истиқболли бўлиб, ўқув жараёни анъанавий таълимга нисбатан ўқувчилар учун янада қизиқарли бўлади: талаба дарсликдаги статик эскирган матнлар билан таққослаганда қизиқарли минтақавий географик ва аутентик материаллардан фойдаланиш учун чексиз имкониятга эга бўладилар. Яна шуни айтиш керакки, интернет ёрдамида соҳага тегишли бўлган инглиз тилидаги аутентик материалларни топиш ва соҳага оид жаҳон бозорида содир бўлаётган маълумотлардан инглиз тилида хабардор бўлиш имкони яратилади, чунки илгари инглиз тилида чоп этилган газета ва журналларни топиш қийин бўлган. Ўқув жараёни онлайн ташкил қилинганда инглиз тилини махсус мақсадларда ўқитишда ўқитувчи икки баробар қийинчиликка дуч келади: биринчидан, инглиз тилини махсус мақсадларда ўрганувчилар учун материалларни дизайнлаш бўлса; иккинчидан, барча имкониятларни ҳисобга олишга асосланган янги технологиялар билан таъминланган таълимий курсларни ўзлаштириш талаб этилади [4]”.

Умуман олганда, ўқув курсларини шундай лойиҳалаш керакки, у талабаларни ҳар қандай вазиятда ҳам тил ўрганишга бўлган иштиёқларини орттира оладиган, масофадан қатъий назар машғулотларни бажаришга интиладиган ва ўз интеллектуал салоҳиятини ривожлантириб борадиган даражага олиб чиқадиган бўлиши керак. Бунинг учун аввал лойиҳалаш тамойилларини мукамал ишлаб чиқиш ва шу орқали мукамал лойиҳа шаклига эришиш мумкин. Албатта, ҳар бир ишда самарали натижага эришишда амалиётда қўллаш, кузатиш, натижаларни таҳлил қилиш орқалигина ютуқларни кўриш ва камчиликларни бартараф этиш мумкин бўлади.

Адабиётлар рўйхати:

1. Муханов С.А. Технология проектирования дистанционного курса “дифференциальные уравнения” с использованием Moodle”. / “Наука и школа”, 2014 й.
2. Панишева Е.В. Информационные технологии в образовании. / “Образование и наука”, 2015 й.
3. Боброва Н.В. Трудности профильно-ориентированного обучения английскому языку в техническом вузе. / “Приволжский научный вестник”, 2015 й.
4. Нейман С.Ю. Принципы построения системы дистанционного обучения иностранным языкам. / “Санкт-Петербургский образовательный вестник”, 2016 й.

5. Кучкаров, В., & Иканова, Л. (2022). THE ROLE OF EDUCATION AND UPBRINGING IN THE PROFESSIONAL ORIENTATION OF YOUNG PEOPLE. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ КОНСЕНСУС, 3(2).
6. Зайцева О.Н. Технология дистанционного обучения в процессе организации самостоятельной работы студентов медицинских специальностей вузов: на примере изучения математических дисциплин. Автореферат дисс. - Москва, Орел: 2013.
7. Lazokat, I. (2022). Enhancing listening skills with the help of digital Tools. Thematics Journal of English Language Teaching, 6(1).
8. Умарова Ф. З. КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНЦИЯ–ВАЖНОЕ ПРЕИМУЩЕСТВО БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. Special Issue 28. – С. 429-434.